

Veiledning til rutine – habilitetsvurdering i Lyngdal kommune

1. Hva er habilitet?

Habilitet handler om tillit til at saker behandles **upartisk og objektivt**.

Dersom det foreligger forhold som kan svekke tilliten til din upartiskhet, kan du være **inhabil**, og skal da ikke delta i behandlingen av saken.

Habilitetsreglene gjelder både for **ansatte, ledere og folkevalgte**, og følger i hovedsak av forvaltningsloven og kommuneloven.

2. Når skal habilitet vurderes?

Habilitet skal **alltid vurderes som en del av saksforberedelsen** (egensjekk), og vurderingen kan bli aktuell:

- ved oppstart av en sak
- underveis i saksbehandlingen dersom nye opplysninger fremkommer
- før politisk behandling
- når din rolle eller tilknytning endrer seg

3. Når skal rutinen benyttes og dette skjemaet fylles ut?

Rutinen benyttes og skjema for habilitetsvurdering fylles ut **kun når det foreligger konkrete forhold som kan gi inhabilitet, eller når det er tvil**.

Typiske situasjoner hvor skjema skal benyttes er når:

- du selv ser en mulig binding
- noen varsler om mulig inhabilitet
- saken er særlig sensitiv, for eksempel ved:
 - store økonomiske verdier
 - enkeltvedtak eller klagesaker
 - ansettelse eller tilsetting
 - tildeling av tilskudd, støtte eller andre økonomiske fordeler
 - kjøp eller salg av eiendom
 - anskaffelser
 - kontroll- og tilsynssaker
 - støtte til organisasjoner hvor du selv har verv, roller eller interesser
- du er i tvil om egen habilitet

- din nærmeste leder eller annen direkte overordnet er inhabil i saken, slik at det kan oppstå avledet inhabilitet etter forvaltningsloven § 6 tredje ledd.

Avledet inhabilitet; Dersom en overordnet er inhabil i en sak, kan avgjørelsen heller ikke treffes av en direkte underordnet i samme forvaltningsorgan. Dette følger av forvaltningsloven § 6 tredje ledd. I slike tilfeller skal saken løftes til habilt beslutningsnivå eller behandles av stedfortreder etter gjeldende delegasjons- og organisasjonsregler.

Ved tvil skal saken **alltid forelegges leder, møteleder eller organet.**

4. Når trenger skjemaet ikke fylles ut?

Dersom egensjekk **ikke avdekker forhold som gir grunn til tvil**, dokumenteres habilitet normalt ikke med skjema.

Dette er i tråd med prinsippet om **forsvarlig, men ikke unødig dokumentasjon.**

5. Hvordan brukes skjemaet?

- a) Du fyller ut skjemaet med relevante opplysninger og egen vurdering
- b) Skjemaet oversendes leder, møteleder eller organ for vurdering
- c) Endelig beslutning om habilitet dokumenteres
- d) Ved inhabilitet iverksettes nødvendige tiltak (fratreden, vara, ny saksbehandler mv.)

Når skjema fylles ut, skal det **arkiveres i WebSak+ sammen med habilitetsbeslutningen.**

6. Viktige prinsipper

- Det er **bedre å melde én gang for mye enn én gang for lite**
- Det avgjørende er ikke bare om du faktisk er upartisk, men om det kan **oppfattes som tvil om upartiskhet**
- Den enkelte har selv ansvar for å varsle om mulig inhabilitet

Skjema benyttes for dokumentasjon når det foreligger konkrete forhold eller tvil om habilitet.

Rutine for habilitetsvurdering i Lyngdal kommune

Formål:

Sikre at alle saker behandles upartisk og i samsvar med gjeldende regelverk.

Omfang:

Gjelder alle folkevalgte, ansatte og ledere som deltar i saksforberedelse, behandling eller avgjørelse av saker.

Når skal habilitet vurderes?

Habilitet skal alltid vurderes, men skjema fylles kun ut ved tvil om habilitet. Habilitet vurderes fortløpende og særskilt:

- Ved oppstart av saksbehandling
- Før politisk behandling
- Når nye opplysninger fremkommer
- Ved tvil om egen rolle

Ansvar:

- Den enkelte har ansvar for å foreta egen habilitetsvurdering og varsle sin leder/ordfører
- Leder eller møteleder/ organ har ansvar for endelig vurdering
- Dersom nærmeste leder/møteleder kan være inhabil, løftes vurderingen til overordnet nivå (kommunedirektør/ordfører/annen møteleder) før videre behandling.

Fremgangsmåte:

1. Skjema for habilitetsvurdering fylles ut
2. Skjema oversendes leder/ordfører/ møteleder
3. Vurdering dokumenteres
4. Eventuelle tiltak iverksettes
5. Skjema arkiveres i saken

Dokumentasjon:

Folkevalgte: i protokoll

Ansatte/ledere: notat/skjema i WebSak+

Skjema lagres som del av saksdokumentasjonen med korrekt tilgangskontroll.

Opplæring i habilitet

Folkevalgte:

Habilitet er del av obligatorisk opplæringsprogram for folkevalgte.

KS Folkevalgtprogram 2023-2027 er et tilbud til alle folkevalgte i kommunestyre, fylkesting, utvalg og bydeler i hele landet.

Ledere:

Habilitet inngår som fast tema i årlig lederopplæring i kommunens årshjul.

Ansatte:

Habilitet tas opp som tema i personalmøte minimum én gang per år. Leder er ansvarlig for gjennomføring.

Kilder og hjemmel

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) §§ 6–10

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 11-10

KS Veileder: Habilitet i kommuner og fylkeskommuner

KS Folkevalgtprogram 2023-2027